

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Francisci Lamberti Auenionensis, In Ionae historiam, Allegoria, in propria
capita distinctæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

FRANCI-

SCI LAMBERTI AVENIO
NENSIS, IN IONAE
 historiam, Allegorie, in pro-
 pria capita distincte.

An toti Iona historie congruat Allegoria.

C A P V T I.

Nutli, et casto,
 mo et pernitio
 io labore nonnul
 ti fatigatur, quo
 ungulas historie
 one particulas,
 transferat in al=
 legorias. Non e=
 nim typum Do=
 mini gesu in o=
 mnibus, quinpo
 tius in multis di

uersa penitus ab eo Christus fecit. Nimirum Ionas, Dei
 imperio mox adquiescere noluit, Christus autem humili=
 R. z auit semet=

FRANC. LAMB. IN IONAM

auit semetipsum, factus obediens usq; ad mortem, mortem autem crucis. Philip. 2. **I**onas timuit, & quantum potuit, uitauit, ne resipiscitibus Niniuitis, & per id post dies quadraginta, Deo miserante ne utiquam euersis, pro pseudo-
propheta haberetur, **C**hristus uero uoluit pro nobis tradere in mortem animam suam, & inter sceleratos haberi. **I**onas erat facillimus, uel ad immoderatum gaudium, uel ad effrenatam tristitiam, **C**hristus nunquam uisus est ridere, flere autem sic, uerum non nisi in sapientia & spiritus iudicio. **I**onas & facile & male irascebatur, **C**hristi ira sancta, & semper ueneranda fuit: **I**onam **D**eus reprehendit apertissime, **C**hristum autem minime: quin potius de eo summus ipse pater aliquoties dixit: **H**ic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit, ipsum audite. **M**at. 3. **M**ar. 1. & **L**uc. 3. **I**onas sedit sub hedera ante Niniue, cupiens uidere excidium urbis, contra, **D**ominus praeuidens ante **H**ierosolymam ciuitatis euersiōem, fleuit super eam. **L**uc. 19. **I**onam afflixit & percussit **D**eus, uoluitq; eum proijci in mare, ac uorari à ceto, at **C**hristus non propter se, sed propter nostras iniquitates uulneratus est. **D**isciplina pacis nostrae super eum, & liuore eius sanati sumus. **E**sa. 53. **V**nde & de ipso **P**ater ait: **P**ropter scelus populi mei percussi eum. 53. **P**ropter **I**onam missa & orta est tempestas in mare, ita ut omnes qui erant in mari periclitarentur, propter **C**hristum uero orta est nobis ueritatis lux, gratia **D**eī, iustitia, & abundantia pacis. **I**oan. 1. & **P**salmo

Mo. 7. Ionas fuit sorte deprehensus in culpa, **Christus** peccatum non fecit, nec inuictus fuit dolus in ore eius. **1. Pet. 2.** Vide ergo quam uerum sit, quod Ionas non possit esse in omnibus figura **Christi**: ueruntamen id certissimum, quod illius in multis fuerit typus, sicut in sequentibus **Deo** proptio palam fiet.

De nomine **Prophetae**, & quod **Christus**
sit uerus **Ionas**.

CAPUT II.

Igitur, primum **Ionas** ex suo nomine, **Christi** figura extitit. **Ionas** enim, columbus uel columba interpretatur. Diximus autem et probauimus in **Solomonis Canticis**, cap. 6. **Ecclesiam** sp̄sam **Christi**, columbam dici, eo quod spiritu sancto, qui per columbam significatur, plena sit. Quia autem haec eius plenitudo, non nisi à **Christo** procedit, nimirum de eius plenitudine omnes accipimus. **Ioan. 1.** ipse etiam **Christus**, spiritu columbino plenissimus, colūbe appellatione significatur. A **Christo** igitur columbo, habet **Ecclesia**, quod sit columba, sicut et ab eo, iusto, sancto, uero, impolluto, herede patris, omniumq; **Domino**, habet ut ex fide in eum, sit iusta, sancta, uera, impolluta, haeres **Dei**, ac mundi **Domina**. Siquidem propter eam **Deus** mundum creauit. Et quemadmodum ab eo, quod **Christus**, so-

R. 3. Ionas,

FRANC. LAMB. IN IONAM

Ionon, id est, pacificus dicitur. Cant. 3. ipsa Ecclesia Sulamis, uel Schulamis, id est, pacifica appellatur. Cant. 6. 7. ita & à Christo columbo, Ecclesia ipsa columba est, atque uocatur. Siquidem & sponsi, & sponsæ, omnia communia sunt. Est ergo Christus uerus Ionas, id est, columbus, simplex, optimus, & spiritu sancto plenissimus, sine quo nullus eiusdem spiritus particeps esse potest.

De eo, quod Ionas dicitur,
filius Amathi.

C A P V T III.

Amathi filius, Ionas fuit, quod maiorem in modum exprimit, & Patris summi, & Domini **IESV** Christi gloriam. Amathi enim, si interpretetur, ueritas est. Et Deus quid est, nisi ueritas? Et Christus seipsum ueritatem dicit. Ioan. 14. Ego sum, inquit, uia, & ueritas, & uita. Est autem Christus, filius ueritatis: ueritas, à ueritate: lumē, de lumine: Deus uerus, de Deo uero. Et quotquot in eum credunt, fiunt dei, lucis, & ueritatis filij, eius per illum participes. Ioan. 1. Verum non sunt ex se, ut Christus, ueritas, lux, aut Deus uerus, sed Christus ipse in eis est, lux, ueritas, uita, & omnia. Vnde et illorum conuersatio, his qui in tenebris ambulant, & mundo, debet esse lux, quod maxime spectat ad ministerium sermonum lucis, & ueritatis Dei, quibus ueri fideles in Ecclesia filios generant. Sic
Paulus

Paulus per Euangelium dicit se genuisse Corinthios. 1. Corinth. 4. Ipse tamen summus Pater est, qui id maxime per seruos suos efficit, nos uoluntarie, gratis, & absq; nostris meritis generās sermonibus ueritatis, ut simus inuicem ali quod creature eius. 1. aco. 1. Frustra enim prophetamus, nisi Deus ipsam prophetiam faciat efficacem. Summa: Christus est uerus filius Amathi, id est, ueritatis, & per eum, uerueri fideles, Amathi filij sunt.

De eo, quod Ionas nimium dilexit
populum Israël.

C A P V T III.

Tanto ardore Israël is gētem amauit Ionas, ut excederet in odio, gentium ceterarum. Hoc ille minus diligens proximos fecit, et aberrauit, sicut probauimus: tametsi non dubito, eum, nescio quid latentis fiduciae habuisse in Dominum, propter quod non tam fuit coram eo abominabilis. Fide enim salui fiunt electi, etiam inter quaecumque errata & peccata. Nimirū, per id tantum beati sunt, quibus illis peccata minime imputentur ex ipsa fide, quemadmodum Psal. 31. habetur: Beati, quorum remisse sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus uir, cui non imputauit Dominus peccatum. Ionas ergo nimium dilexit Israël, & Gentes nimium odiuit. Proinde noluit treading ad Ninuias, timens, ne si resipiscerent, hoc esset in graui

R 4 us iudicium

FRANC. LAMB. IN IONAM

us iudicium **I**sraëlis. Durus admodum est hic actus, non congruens charitati. Aspera est figura, uerum id quod figurabatur, suauissimum est. Solum autem id, recipit allegoriam, quod **I**sraëlem dilexit, Gentes uero odiuit.

Quis populus **I**sraël, nisi electi, qui ad domum **I**sraël spectant, & sunt ueri **I**sraëlitæ, uerumq; semen **A**brahæ? **R**oman-nono. Gentes uero increduli sunt. Siquidem ille fidelium, isti uero incredulorum typum gerunt. Increduli sunt, qui non adquiescunt doctrinae pietatis, unde & impij uocantur. At Deo, & **D**omino **I**ESU **C**hristo sunt odio, tam impius, quam impietas eius. Fideles uero & electi hi sunt, quos **S**eruator ipse **O**ptimus, **M**aximus, tam dilexit, ut illos à peccatis eorum lauerit, in sanguine suo, **A**pocalyp. 1. **E**radens pro illis semetipsum hostiam **D**OMINO, in odorem suauitatis.

De eo quod **I**onas noluit pro pseudopropheta haberi, neq; Deum mendacem iudicari.

C A P V T V.

Diximus abunde, quid sit de eo sentiendum, quod **I**onas timuit haberi pro pseudopropheta, & Deum mendacem iudicari: proinde summam colligimus, cuius data est allegoria, nempe, quod ille ueritatem adamauit, & cupiuit gloriam **D**eï, tamen in ipsius ueritatis dilectione

ne

ne, ac desiderio gloriae Dei plurimum aberraret, eo quod non recte his adficerentur, et multum esset peccati admixtum. Qui error Allegoriae minime competit. Christus enim haec absq; similitudine, aliter et melius Iona dilexit, ac concupiuit. Sed quid mirum? Christus enim, maior est Iona. Is iustus, ille peccator: is Deus, ille homo: is redemptor peccatorum, is à proprijs peccatis per eum redemptus: Christus ergo uerus Ionas, et ipsa ueritas, ueritatem cum patre dilexit. Psal. 50. In nobis ueritatem querit, et odit mendacium. Summe autem odit, eos qui eum mendacij patronum faciūt. Cuiusmodi sunt, omnes qui spectant, ad Antichristi factionem, qui ad id nituntur, ut sermonibus aeternae ueritatis, perperam enarratis, sua mendacia et figmenta confirmet. Veh uobis Prophetae falsi, et hypocritae, qui inuertitis eloquiorum Dei, germanum sensum, et sic per haec, contra eorum naturam et sensum, tam uestra quam aliorum somnia adseritis. Veh uobis Antichristis, qui eum qui aeterna et incommutabilis ueritas est, facitis uestrarum abominationum patronum. Sed tandem ipse uos euertet, in sempiternū. Nam ueritas omnia uincit. 3. Ezra. 3. Crede mihi lector, haec est summa iniquitas, quae possit cogitari, quod impij Dei scripta allegant, contra eorum naturam, ut confirmet abominationes suas, et quasi ex Deo, faciunt mendacij summum patrem, quod solius diaboli est. Nam ipse est mendacij pater. Io. 8. Quae idcirco illi imitatur, quod ex ipso diabolo

R. s. sint.

FRANC. LAMB. IN IONAM

sint. 10. 8. Deniq; ipse uerus **Ionas Dominus IESVS**
Christus, zelat quàm maxime pro gloria patris summi.
Vnde & passim in euangelijs, eius bonitatem, gloriam, et
magnitudinem prædicat. **H**anc calcant pietatis hostes, hi
maxime, qui uerbo gloriæ & ueritatis suæ, ac magnitudi-
ne nominis eius, ad sua mendacia & inuenta abutuntur.
Hi sunt qui patrem simul cum filio blasphemant, quibus
& conuenit **Christi** sermo. 10. 6. **E**go honorifico patrem
meum, et uos inhonorastis me. **Q**uod enim **Pharisæi** olim
de sermonibus & persona **Dominus IESVS** **Christi**, hoc
nostri seculi **Pharisæi**, de ueritatis concionatoribus &
Prophetis dicunt, nempe quod ob **Dei** eloquia, quæ pro-
nunciant, **Dæmonium** habent. **Q**uod autem fit contra mi-
nistros sermonum **Christi**, ac fideles seruos eius, eo quod
serui eius sint, haud secus habet ipse **Christus**, atque si si-
bi fieret. **Matth** 25.

Quàm diuerso modo, propter **Ionam** &
Christum, oriatur aut cesset tēpestas

C A P V T VI.

Ionæ **Deo** nõ adqueſcentis præſentia, turbauit mare,
contra nauem, abſentia autem tranquillum fecit. **A**t **Do-**
mini IESVS **Christi** præſentia, pacem reddit, quæ eo ab-
ſente nullibi eſt: **Q**uidam hic dicunt, quod propter **Chri-**
ſtum etiam,

stum etiam orta fuerit in mūdo tempestas, eo quod homo per id ceciderit, quod **D**eī sapientiam, quæ ipsi **C**hrīsto attribuitur, concupiuit. Sed nō ita est, nisi per occasionē, & improprie dicitur, propter eum exorta fuisse tempestas. **C**aro namq; in causa fuit huius tempestatis, quod **D**omino minime adqueuerit, sed magis serpenti cōsenserit. **T**empestatem intellige, quod omnes eramus natura filij iræ. **Q**uæ tum quieuit & tranquillitas redijt, dum pro nobis carnem adsumpsit unigenitus **D**eī. **R**edit autem cui libet fidei ex fide, & omnibus redijt à principio, mox ut in eum crediderunt, etiam antequam ueniret in carnem. **E**rgo uniuersis quibus non adest ex fide **C**hrīstus, non nisi intranquillitas, & **D**eī ira esse potest. **H**is autem, quibus adest, etiam inter gladios, ignes, & quæcunq; mala, pax est, omnem sensum exuperans. **Q**uæ idcirco omnem sensum exuperare dicitur, quod inter grauiā mala, pacem esse, homo capere non possit.

De eo quod Ionas fuit missus in mare,
& glutitus à Ceto.

C A P V T VII.

Testimonio ipsiusmet **D**omini **S**eruatoris **I E S V**
Chrīsti, **M**atth. 12. & **L**u. 11. suæ mortis, sepulture, & re
surrectionis figura, præcessit in Iona. Sicut ait. fuit Ionas
in uentre

FRANC. LAMB. IN IONAM

in uentre ceti, tribus diebus & tribus noctibus, ita erit
filius hominis in corde terræ. Et quemadmodum, non fuit
in mari, neq; in naui tranquillitas, nisi prius Iona, in
mare proiecto, & glutito à pisce, ita quæ in celo & quæ
in terra sunt, minime pacata fuerunt, donec filius Dei car-
nem adsumpsit, & mortuus fuit. In celo enim, quasi erat
intranquillitas, dum nemo in Dei gloriã intrare ualebat,
& Deus homini iratus erat. Cælum autem naui figura-
tur, nõ quo ad oia, sed tantũ quo ad id, quòd sicut in ea Iona
uidebatur, ita & in coelis filius Dei. Oportuit autem,
ut ipse Dei filius de celo, sicut Iona de naui in mare, hoc
est, in carnis amaritudines, famem, sitim, labores, sudo-
res, obprobria, flagella, mortemq; descenderet, ac uora-
retur à Ceto, hoc est, sepeliretur, maneretq; in sepulchro
tribus diebus ac noctibus, sicut Iona in uentre Ceti piscis
maximi, alioqui semper fuisset intranquillitas.

Et nemo in hunc usq; diem pacem ueram habet, præ-
ter eum, cui Dominus IESVS CHRISTVS, homo factus,
mortuus, & sepultus est, hoc est, qui ex fide omnium
Christi mysteriorum ac sanguinis eius particeps factus
est. Viderit ergo quisquis animo uiuit in tranquillo, q;
nulla arte, nullòue remedio sit pacem adepturus, quàm ex
fide sincera in ipsum Dominum IESVM Christum.

Quòd nedum cælum, sed & Iudeorum synagoga
naui figuretur, & de his, qui Ionam in ma-
re proiecerunt.

Caput

Cælum diximus nauis figurari, uerum nunc alium sensum adferemus, ut lector pius eligat, sicut illum spiritus docuerit. **N**auis, domus **I**sraël est, in eam **C**hristus ascendit, & quasi nauum eius dedit, dum in ea factus est homo, & sua presentia ac uerbo illos honorauit, atq; do nauit. **N**omen preciosum admodum nauum est, sermo eternæ ueritatis.

Ceterum, mox ut in ea nauis fuit, in his quos **D**eus ex cæcauerat orta fuit tempestas, et turbabatur nauis **S**ynagoga eorum. **O**mnia implebantur inuidia, zelo, murmuris, clamoribus, & id quidem semper. **A**d id spectat **H**erodis insania, pueros occidētis. **H**inc prodire malignitates **P**hariseorum, & **S**cribarum omnia tumultibus implentium. **E**t quemadmodum contra **I**onam maxime clamabat gubernator nauis, ita præ cunctis, **H**erodes, sacerdotum principes, legis doctores, **P**harisei, & summi ex populo, **C**hristum persequabantur. **T**am enim insanierunt, ut non cessarint, donec in mare crudelissime mortis, illum proiecerint.

Obserua quod sicut à libelli huius principio diximus, non possunt omnia cõuenire allegorie, ut hic uides. **N**am **I**onas in mare fuit proiectus à nautis, se præcipiente, & cum multo ac magno timore **D**omini: **I**udei uero per inuidiam, in mortis condemnationem **C**hristum tradiderunt.

Deniq;

FRANC. LAMB. IN IONAM

Deniq; Iona proiecto in mare, cessauit mare à nauì, Christi autem mors perditionis & reprobationis, Iudeorum causa fuit. Verum ipsa Christi mors, fuit causa salutis electorum etiam Israël.

Quòd impossibile sit, Christum ac uerbum eius uere suscipi, absq; maris, id est, mundi commotione.

C A P V T IX.

L Vcæ capite secundo. Simeon uenerabilis senex, dixit Christum positum esse in ruinam ac resurrectionem multorum, et in signum cui contra dicitur. Nimirum incredulus est in ruinam, fidelibus uero in resurrectionem, quòd scilicet Christi spiritu uiuificantur, qui ante peccatis ac mortifero carnis sensu, mortui erant. In signum autem contradictionis ponitur, coram his quibus est in ruinam. Idcirco enim illis in ruinam est, quod Christo, et his quæ ad eum spectant, contradicunt.

Et uere huius rei figura præcessit in Iona, ad cuius aduentum in nauim, facta fuit intranquillitas. Veritas autem, in Christo ipso uero Iona, & Apostolis impleta est. Mox enim ad eorum aduentum mundi spaciosum mare turbatum fuit. Et nos id ipsum nostro sæculo, apertissime cõspicimus. Ecce nimirum confestim, ut ueritas coepit palam fieri

lam fieri, gauisi suere qui ex Deo sunt, quasi in conuiuio opulentissimo. Contra, hi quibus sola quæ carnis sunt placent, turbati sunt corde, & uere uersi suere in insaniam, ueritatem Dei heresim atq; mendacia, ipsa autem mendacia & hereses, **DEI** ueritatem esse putantes, imò & adserentes.

Tres autem sunt, ex tam multis & uarijs hominum conditionibus, qui maxime in orbe Christiano, ob ueritatem denuo reuelatam tumultuantur, & tempestatem quasi in mari cõcitant. Primi et summi, Antichristi sunt, hoc est, uniuersi qui Papæ execrabili factioni sese addixerunt, ut sunt Episcopi eius, sacrificuli, monachi, sophistæ, canonicistæ, & id genus monstra. Qui ubi uident, nos illis prorsus diuersa sentire, & mirabili uerbi Dei potentia, reuelari & simul obprimi ac calcari, uniuersa figmenta eorũ, insaniunt, clamant, ululant & contra ueritatis adsertores, nihil omnino non tentant, eo quod timeant suis æarijs, culinis, uentribus, ac pompis, & quod non possint sicut hætenus, lasciuire, prædari, mactare, perdere.

Alij sunt, qui hos fouent, aut ab eis seducti, unde cum fideles persequuntur, arbitrantur se obsequium præstare Deo, & quidem adceptissimum, aut quorũ familiæ & amici, thesauris, quos Antichristi dispēsant, nempe beneficijs, usurarijs redditibus, et priuilegijs ditantur, aut qui usuris, pompis, fornicationibus, iniustis exactionibus, ac cæteris, quæ Dei uerbo interdiciuntur, sunt addicti. Eius
modi

FRANC. LAMB. IN IONAM

modi inquam homines, eterne ueritatis odio, sic tenentur, ut in omnibus angulis, quantum eis licet, tumultum suscitent, pacem dirimant, concordiam pellant, si quo modo tandem fiat, ut uel fastidio malorum, fiant quæ cogitant, & deficiant populi à ueritate Dei altissimi, ad Anti christi uero mendacia conuertantur.

Postremi sunt, qui se quidem pro ueritatis amatoribus ubique uenditant, cui tamen neque uel in minimo fauent, nisi in hypocrisi & mendacio: hi radices habere uidentur, sed quàm nihil habeant, quod ad pietatem spectet, probat crux, quemadmodum beata uirgini Simeon dixit, loco prædicto. **U**t retegantur ex multis cordibus cogitationes. **Q**ui locus ungitur his quæ mox ante posita sunt: **E**t hic est Iesus. **A**d id quàm maxime Christus uenit in carnem, ut qui in eum minime crediderint, ruant, illi contradicentes, et in suum interitum letantes, cum sibi ab impijs reliquis contradicatur, atque ut qui in eum crediderunt, resurgant illi, toto corde hærentes, et pro eo quod sibi ab incredulis contradicatur, tu ipsa beata uirgo, doloris acutissimi terribili gladio penetraberis, quo & omnium fidelium corda tecum transfigentur. **P**orrò id quoque per hæc fiet, ut multorum cogitationes palàm fiant, utrius ex Deo sint. **N**imirum hi qui præsentem Christo ac uerbo eius ruunt, & illi contradicunt, aut ob ipsum contradictionem, à pietate deficiunt, in eâ ue letantur, ostendunt ipso facto, quòd eorum cogitationes, impie & reprobæ sint.

sint: qui uero oppositum faciunt, ex eo notum fit, quod sancta & fideles sint cogitationes eorum. **C**ontradictio ergo, siue crux, probat, utrum quis ex Deo sit, & an quis ex animo adhaereat ueritati. **A**t plenius de his suo loco, apud ipsum **L**ucam tractauimus.

Igitur multi mendaces & ficti, ad tempus credunt, sed in tempore tentationis, contradictionis & crucis, retro abeunt, & apostatant. **S**ed proinde à nobis abeunt, quod ex nobis nūquam uere fuerint. **N**am si essent ex nobis, permanerent utique nobiscum. 1. Ioan. 2.

De his, qui ex Christo ac sermonibus eius, non querunt, nisi libertatem in carnis occasionem, maxime de uerbi ministris, promptissimis ad apostatandum.

C A P V T X.

EX ultimis, hi sunt pestes omnium nocentissimae, qui omnem Christi doctrinam, ad carnis transferunt libertatem, neq; ob aliud fingunt se uelle fieri **E**uangelicos, quàm q̄ liberi esse uolunt, ut magis lascuiant, rapiāt quod alienum est, ac sine freno, in proprijs desyderijs uiuant. **H**ilocos adfectibus carnis prorsus oppositos, quasi
S ad

ad eos nihil spectarent, dimittūt, ut sunt hæc: **O**mnis exigenti abste, tribue. Percutientem ne reperiatis, sed ei præbe & aliam maxillam. **T**olle tunicam, dimitte & pallium. Subditi estote dominis. **R**eddate omnibus debita: cui tributum, tributum: cui uectigal, uectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem. **A**lios autem locos, quibus adferitur sancta fidelium libertas, sic capiunt, ut nihil minus quam ipsam libertatem uelint. ipsi enim sacre libertati iūctum est inseparabiliter, quod subiecti sint inuicem in Domino, & sibi pariter inseruiant. **N**on enim fiunt liberi, nisi ab his quæ præpediunt, ne Dei sermones impleantur. **S**umma: **F**iunt liberi ab oneribus & iussis, quæ impediunt spiritum, ut in ipsa spiritus libertate, se ipsos omnium seruos constituent. **S**ed nihil minus uolunt eiusmodi pseudofideles. **N**olunt uectigalia, tributa, & census, se ipsos crudelissime uindicant, Potestates à Deo constitutas spernunt, totos dies ac noctes ad comessationes & ebrietates sedent. **E**t si quid illis diuersum occurrerit, etiam ipsam ueritatem quam habere uidebantur, abijciunt. **N**onne id uidemus, cæsis nouissime compluribus, qui è præscriptis nonnulla tentabant? **E**n, dicunt, hoc fecit Euangelium, nobis annuntiatum. **O**bla sphemiam horrendissimam. **N**on ob Euangelium, sed quia Euangelio pure minime adqueuerunt, in tam graua mala decidere.

Porro, inter hos **P**rimores sunt, qui sine spiritu, uerbi sancti ministerio præfuerunt: qui, dum putarunt sibi ex eo ministerio

ministerio non nihil lucri, plus quam ante, accessurum, sic
 predicarunt, ut eos pro ardentissimis quispiam habere
 posset. At confestim, ut adest crux, nempe persecutio, mi-
 nia, pauperies, odium, exilia, flagella, mors, terrentur, de-
 ficiunt a Domino, predicant oppositum, non expaue-
 tes adserere, apostate maledicti, quod mendacia fuerint,
 que antea predicarunt. Aedificarant prius nonnihil,
 quod euertere non uerentur, restituunt idola, excelsa, lu-
 cos, sacrificia, boatus, et omnem idololatrie cultum, re-
 deuntque ad uomitum canes: et ad lutum, porci: stercora,
 et perditiones Antichristi denuo adsumentes, et erigentes.

Veh uobis, execrabiles Prophete Baalim, et filij per-
 diti, qui pro toria panis, et pugillo ordei, ac uentre uestro
 impinguando, nutriendisque sortis ac spurij, quicquid pla-
 cet carni, et sanguini, prophetatis, Dominum autem **IESV**
SVM Christum, ac ueritatem eius abnegare non expaue-
 scitis, et seducitis populos multos mendacis uestris. Veh
 uobis pseudoprophete, qui, ut impleatis manticas uestras,
 ac uentres uestros farciatis, apostatatis a Domino **IESV**
Christo, et ad id tenditis, ut uniuersi ab illo apostatent.

De apostasia, et qui sint
 a Deo ueri apo-
 state.

C A P V T XI.

S 2 Apostatare

Apostatare, retro adspicere, retro abire, & à proposito deficere, sũt synonyma: Est aut̃ duplex apostasia: Prima, qua à malo cœpto: secũda, qua à re pia deficimus. Prima, est sancta, pia, felix, desiderabilis, & ad salutem necessaria: Secunda est prophana, impia, execrabilis, abominabilis, & nisi differre uelint, ab omnibus summe uitanda. Prima est, dum quis noscens se adgressum rem impiam, oppositam uerbo ueritatis, & libertati diuini spiritus, ut est, non se continenti, uouisse contra fas perpetuum cœlibatum, admisisse octosam & schismaticam Monasticen, sacrificasse, idola coluisse, indulgentias mendaces Antichristi amasse, inuocasse duos, fouisse scorta, male quicquam docuisse, in opera fiduciam habuisse, & illis iustificationem, quæ debetur soli fidei, tribuisse, ab eius modi omnibus, quæ male cœpit, Dei causa apostatat. Secunda est, dum quis Dei sermonibus adqueuit, aut illos docuit simpliciter, aut uixit secundum idem uerbum, contra dicens omnibus Antichristis, ac pietatis hostibus, & pseudoprophetis, ab eo quod bene cœperat, aut timore crucis, aut uana spe honoris, uel rerum sæculi huius, aut operum fiducia, in suum interitum deficit, & apostatat. Sic uere apostatant à Domino, qui à prædicatione uerbi Dei, ad annuñciandas hominum traditiones conuertuntur. Item, qui reiecto ipso uerbo, post hominũ iussa & doctrinas ambulat: quod uniuersi præ cunctis faciunt, qui Papæ decretis, sacerdotijs, Monachismo, & cæteris regni eius inuentis

tis

tis, se addicunt. Vere enim, quisquis admittit hodiernā mo-
 nasticen, aut sacerdotia, apostatat à Domino **IESV Chri-**
sto. De his loquor, qui sic istis se addixerunt, ut eorum in-
 stituta, etiam Dei uerbo obsistente, custodiant. Et uere o-
 mnes Monachorum sectæ, multa habent, quæ ex diametro
 aduersum Dei eloquia pugnant, sicut in nostris, in **Mon-**
achitarum regulam commentarijs, aperte docuimus & pro-
 bauimus. Idcirco omnes, qui **Monachismo** addicti sunt, ab
 eo deficere, et apostatare necesse est, ne sint apostatæ à do-
 mino **IESV Christo.** Et ego libenter fateor, me idem fecis-
 se, imò & glorior, certissimus, quòd alioqui me manebat
 interitus sempiternus. Et ideo omnes commune facio, ut
 meum exemplum sequantur, sicut & tenentur, neq; expa-
 uescant, quòd ab Antichristi factione & amatoribus eius,
 uocentur apostatæ, sed magis in hoc gloriètur in Domino.
 Nam & illis gloria est, propter Christum deficere ab An-
 tichristo, & uocari ob id apostatam, ab his qui à Domino
IESV Christo, ad Antichristum: & à ueritate, ad men-
 dacium defecerunt, qui soli ipsi, à domino apostatæ sunt.
 Omnes quoq; qui ipsius Antichristi decretis hærent,
 ueri à Deo apostatæ sunt. Impossibile nanq; est, illi si mul-
 & Christo acquiescere. Quisquis ergo saluus fieri cupit,
 adquiescat ueritati, & sanis consilijs Domini: apostatet
 ab hominum doctrinis & mandatis, quæ Dei eloquijs op-
 ponuntur, & amplectatur sanctissimam legem Dei. Sunt
 sanctissimi apostatæ à regno perditionis, ne sint abomina-
 S 3 biles &

FRANC. LAMB. IN IONAM

biles & damnatissimi apostate à regno eterne salutis.

De Ionæ Prophetæ cantico, scilicet, quomodo
uero Ionæ Christo conueniat.

C A P V T X I I .

EX præscriptis liquet, quòd id quod Ionas fuit deglu-
titus à Cæto, typum gessit, mortis ac sepulture Chri-
sti. Proinde, oratio, uel canticum Ionæ, ipsi Christo
maxime congruit, quod paucis ostendemus, & id quidem
per uersus singulos eiusdem cantici.

Igitur uerus Ionas, Dominus Iesus Christus, dum pro-
ijceretur in mare, hoc est, morti à Iudeis traderetur, ora-
uit Dominum, ut homo, pro sua liberatione, & resurrecti-
one ex mortuis, & exauditus fuit pro sua reuerentia. He-
bræ. 5. Mortuus autem & sepultus Patrem magnificauit,
dicens: Clamaui de tribulatione mea, id est, cum tribularer.
Ad Dominum, Christus homo, Dominum Patrem uocat,
eo quod ob carnis infirmitatem maior illo sit. Ioan. 14. Verum
et ipse Christus, ut dei filius, unus cum Patre & S. spiritu
Dominus est: siquidem unum sunt. Ioan. 10. Et exaudiuit
me. Nihil enim tanto filio, tantus Pater & Dominus nega-
re potest. Proinde Ioan. 11. Christus ipse patrem deprecas,
ait: Pater, gratias ago tibi, quoniam audisti me. Ego autem
sciebam, quòd semper me audis. Et ca. 12. cum orauit, di-
cens: Pater, serua me ex hac hora: Pater illustra nomen tu-
um, Pater respondit: Et illustraui, & rursus illustrabo.
O quam

O quam fidelis est hic aduocatus, qui semper exauditur. **Maledicti**, qui eum pro ceteris dimittunt. **Vnus ergo**, et idem solus est aduocatus noster, ac mediator dei et hominum, homo **Christus IESVS**. 1. Ioan. 2. 1. Tim. 2. et Heb. 8. 9. ac. 12.

De ventre inferi clamaui. i. posteaquam descendi ad inferos, et exaudisti uocem meam. **Venter inferi**, profundum eius est, uox autem **Christi**, orationis suae sinceritas et ardor est. **Et proiecisti me in profundum**, in corde maris, hoc est, in abyssum doloris et cruciatuum, quorum multitudo, haud secus atque flumen magnum, circumdedit me. **Sic et capitur illud** **Psalmi 68**. Intrauerunt aquae usque ad animam meam, infixus sum in limo profundi, et non est substantia. **Pater autem est**, qui pro nobis in hoc profundum filium proiecit, sicut ipse dicit. **Esa. 53**. Propter scelus populi mei percussus eum. **Omnes gurgites tui**, et fluctus tui, super me transierunt. **Mala et poenae**, gurgites et fluctus **Dei** appellatur, eo quod uoluntate sua illa mittat in quoslibet. **Nec transierunt super Christo**. **Recte transierunt**, quia ad modicum fuit in ipsis malis et morte. **Nam in die tertio liberatus fuit a morte resurgens**. **Hi malorum fluctus et gurgites**, super ueris fidelibus transiunt, et solum praeteriunt, quae super impijs in inferno manebunt in sempiternum. **Et ego Christus**, inter tot mala, dixi: **Abiectus sum a conspectu oculorum tuorum**. **Deus meus, Deus meus**, tu dereliquisti me. **Psalmi 21**. **Matthaei 27**. et **Marci 15**. **Quasi enim a DOMINO** abiectus uidebatur, dum in tot malorum fluctibus esset.

FRANC. LAMB. IN IONAM

Neque possum eorum prorsus reprobare sententiam, qui humanitatem **CHRISTI** in tempus absque solatio derelictam scribunt, & adserunt, quod prescripti textus omnino uelle uidentur. Eius namq; humanitatis est hoc uerbum: **Deus meus, quare me dereliquisti.**

Veruntamen, fiduciam habeo in te, quod rursus à periculis liber fiam, & suscitatus, multo præclarior quam ante, nempe in carne immortalis, uidebo templum sanctum tuum, id est, Ecclesiam tuam, & eam consolabor. Apostolos namque & discipulos suos, in quibus maxime sua erat Ecclesia sua, per semetipsum, & uisibiliter, posteaquam à mortuis resurrexit, per dies quadraginta fuit consolatus. Actorum primo.

Circumdediderunt me aque usque ad animam, abyssus uallauit me, abyssus operuit caput meum. Ad extrema montium descendi, terræ uectes concluderunt me in æternum. Næc omnia descensui CHRISTI ad inferos mire conueniunt. Et subleuabis de corruptione uitam meam, Domine Deus meus. Sensus est: Non fines me à morte absorberi, nec carnem meam corrumpi. Ad id est illud Psalmo. 15. Non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum uidere corruptionem.

Cum angustiaretur in me anima mea, in pœnis, cruce, & morte, DOMINI recordatus sum, eum deprecans, ut ueniat oratio mea, ad templum sanctum tuum, id est, ad Deum. Ipse enim templum est ciuitatis dei. Apo. 21.

Qui custodiunt

Qui custodiunt uanitates, ut Iudæi rebelles, q̄ ne ab eis deficerent, me condemnarunt, misericordiam suam, quæ scilicet illis per me exhibebatur, frustra, id est, in suum interitum derelinquunt.

Ego autem, non ut illi carnalia aut uana custodire uolo, sed in uoce laudis, imolabo tibi, id est, laudabo te. **Q**uecunque uoui reddam, pro salute mea Domino. **Q**uid putas cum uouisse? **V**otum Christi, est decretum eius perpetuum, de Domini uoluntate implenda, à quo uoto nunquã defecit, sed etiam in amarissimis cruciatibus positus dixit: **N**õ mea uoluntas, sed tua fiat: **Matth.** 26. **Mar.** 14. et **Lu.** 22.

De eo quod Niniuite, non poterunt audire uerbum

Deï, nisi posteaquã tonam piscis in aridã uomuit.

C A P V T X I I I .

Niniuite Assyrij erant, ideo typum gerunt omnium gentiũ. **A**d ipsas per **A**postolos & discipulos suos uerũ stonas, nempe **C**hristus uenit, dum uerbum eius ab illis audierunt. **S**ed quemadmodum, **I**onas **P**ropheta, non prius **N**iniuitis prædicauit, quã fuerit proiectus in mare, illumq; piscis glutierit, et in die tertio uomuerit,

FRANC. LAMB. IN IONAM

uouerit, sic iuxta Dei præfinitionem, non potuit Christi Euangelium, prædicari gentibus, nisi prius Christo, mortuo, sepulto, ac suscitato. Et quemadmodum, Israëlitis non adquiescentibus Ionæ prophetanti, ipse Ionas ad Niniuitas missus fuit, ita Dei uoluntate factum est, ut ipsis Israëlitis Dei sermonem repellentibus, seq̄ indignos ueritate iudicantibus Apostoli ad gentes conuerterentur.

Denique eidem sermoni, nemo puro corde hærebit, neq̄ illum ex animo audiet, nisi prius Christus illi, & mortuus et suscitatus fuerit, hoc est, fuerit ex fide, mortis ac resurrectionis eius factus particeps.

De eo quod Rex Niniue, mox ut audiuit sermonem Ionæ, surrexit de solio suo, & prædicari fecit ieiunium, Israëlitis uerbo contradicentibus.

C A P V T XIII.

Quia Rex Niniue Domino credidit, utilis fuit populo suo, dum eius exemplo ceteri à Deo illustrati resipuerunt, & misericordiam consecuti sunt. Qui nisi credidisset, tãto illis fuisset nocentior, quanto suo exemplo alios perdidisset. Conuersi autem fuerunt mox, ubi Israëlita uerbum Domini abominabantur. Quod & nostro seculo

stro seculo in Antichristis, qui pro maxime Christianis haberi uolunt, conspicimus. Vbi enim hi, qui pro peccatoribus habentur, uerbum impense diligunt, quotquot ad hanc hypocritarum factionem spectant, illi corde induratisimo aduersantur.

Ecce autem, quod Rex est gentibus, mox respuit, & Reges fidelium Christum persequuntur. Hi mox surgere deberent, est proprijs solijs, ut Christo gloriam darent, sed contra, nolunt eum regnare super se, aut populis suis. Sciunt autem id omnino necessum fore Christianis Principibus, ut se non nisi seruos Christi, ac ministros eius super populo suo esse sciant, ac sub eo, qui solus uerus Rex & Princeps fidelium est, regnent & principentur, legesque illius faciant omni sollicitudine custodiri. Vehementer reprobis Principibus, qui Deo ac Christo eius adsurgere nolunt. Nimirum, quemadmodum Rex Ninive fuisse omnino proiectus a regni solio, nisi ad resipiscentiam, a proprio solio surrexisset, ita qui sacratissimi Christi legibus aduersantur, oportune a suis sedibus abijcientur. Et iudicabit Rex Ninive in iudicio omnes hos Apostatas, et Schismaticos principes, quoniam mox conuersus fuit, et Domino credit, predicauitque ieiunium, ipsis Dei uerbum calcantibus & damnantibus. Verum et ante ipsum extremi iudicij diem, non dubitent, quod & proprium horrendae manus domini iudicium perferent, & eo quidem grauius, quo interim pro ueris fidelibus haberi uolunt. Hi sunt qui in fauorem Anti

rem Anti

FRANC. LAMB. IN IONAM

rem Antichristi, & Synagoge eius damnatissima, & Christum & sanctam Ecclesiam eius condemnant.

Vidi enim nouissime, edictum unum cuiusdam Principis, ex his q̄ Antichristi partes agunt, qui omnia iuxta ueritatem Dei, nunc aut scribuntur aut prædicantur, tanta crudelitate interdicit, ut non putem Neronem, Diocleianum, aut quæuis tyrannorum, magis deseuisse in ueritate & Ecclesiam Christi, quàm in suo illo edicto fecit hic nouus tyrannus, & hostis Christi. In fine autem ipsius, quid putas eum posuisse, ut iustificet seipsum? Putasne, quod uel pilum quidē diuinis scriptis adsumserit? Nihil omnino. Sed pro ratione preemptoria, ita insanus homo conclusit. Quia sic nobis placet. O insaniam nullatenus ferendam. Quia ita placet oculis huius excæcatissimi uermiculi, uult interdicare uerbum Dei populo, super quo Dei uice minister positus est. Nonne ministrorum est facere, ut Dominorum iussiones impleantur? Sed in proximo est iudicium tuum, homo perdate, & nisi mox resipueris, & te et tuos, sempiterna perditio manet. Quod autem tibi dicimus, oēs qui tuam insaniam imitātur, sibi dictum non dubitent.

Quid faciet populus, ubi principes
& magistratus, Dei sermoni
bus contradicunt.

C A P V T

XV.

Obedicendum

Obediendum est Principibus, etiam Dyscolis, sed non nisi in Christo **IES V.** Ergo in his quæ Domini **IES V** Christi legibus aduersariur, est nulla tenus adquiescendum. ideo obserua, quod si fidelis uiuit in terris Principum infidelium, & qui non habentur pro fidelibus, etiam si eum mori opus sit, seruare debet legem Domini, orans pro conuersione & salute eorum. Si autē Princeps habetur pro fidei, & fratre, id est, Christianus nominatur, et non uult adquiescere sanis sermonibus Domini, sed uult ut populus cui præest, contemptis Domini **IES V** Christi legibus, Antichristo cohereat, tum cōgregari debet fidelium Ecclesia, & illum sicut fratrem (frater nāq; uocatur, etiā si corā Domino sit minime) commonescere, ut respiciat. Nimirū ut frater, Ecclesie iudicio et uerbo Dei, secundum quod solū iudicat, est subiectus. Quod si conuenit, est ab omnibus habendus sicut ethnicus, & fugienda est omnino conuersatio eius, ut de criminosis Paulus ait. **1. Corin. 5.** Nōne etiam hæcenus multis Synodis fuit definitum, filium perditū, sede imperij sui priuādū, si hæreticus conuinceretur? Quod si fieret, et de ipso, & de uniuersis Principibus, qui pro fratribus, id est, Christianis habentur, damnare minime possemus. Ecclesia enī tota, cuiuslibet regionis, in omnes filios suos habet ex Dei uerbo potestatem, cuius filij sunt omnes Christiani, etiam Reges & quicunq; Principes. Ergo dū causa subest, hoc est, dum non uult Dei sermonem seruare, neq; seruari à populo suo.

FRANC. LAMB. IN IONAM

populo suo, potest à tota Ecclesia separari in tempus, & si obstinatus est, amoueri.

Audire quosdam, certe perperam dicentes, quod dum Principes aut alij è fidelibus, aliter uiuunt quàm oporteat Christianos, non iam fratres sunt, et ideo sicut cum meris gentibus, est cum illis conuersandum. Sed salua eorum pace, non est ita. Frustra enim Paulus. 1. Corin. 5. iussisset separari à fidelium reliquorum conuersatione, criminosos, qui fratres, id est, Christiani nominabantur, si uolebat cum eis conuersari, quasi cum Ethnicis & Gentibus. At de his alibi plura.

Nemo tamen putet ex præscriptis, quòd dicam exercitum congregandum, aut arma sumenda, ut separetur, aut excommunicetur pseudochristianus Princeps. Nam ubi tota Ecclesia fratrum, id est, Christianorum, non conueniret in idem, & non posset christiana excommunicatione, compescere insaniam principum huiusmodi, tum uiderit fidelium quisque, ut quantum ad eum spectat, uitet eorum communionem, & ne propter eos, deficiat ab eloquijs Dei altissimi. Si quid præcipiunt, & nõ aduersatur uerbo Dei, illis pareant, & tributa reddant, sed alioqui nihil habeant commune cum eis. Absit autem, ut dicam eos proinde gladios aut arma sumere posse, in hanc rem. Arma quippe militie nostræ non sunt carnalia. Veh uel adulatoribus Principum, qui eos primum, & per eos demum, omnes populos illis subiectos perdunt. Sed potens es domine,

es DOMINE, & ueritas tua in circuitu tuo.
Dissipa omnes conuentus hostium tuorum, ut ubi-
que regnet ueritas tua, & fiat regnum
huius mundi tuum, ac Christi tui in
sempiternum
Amen.

Commentariorum Francisci Lamberti
Auenionensis in librum Iona
Prophetæ, ac Allego-
riarum in eun-
dem,

FINIS.

ARGENTORATI APVD IO-
HANNEM HERVAGIVM
MENSE IVNIO AN.
M. D. XXV.